

In dit nummer

31

Zeevogel uit het sop gelicht:
grote mantelmeeuw

Algemene Broedvogels Vlaanderen
(ABV); nieuwe cijfers na vier
afgewerkte telcycli (2007-2018)

Bruine kiekendieven
met kleurmerken

Grote mantelmeeuw - Glenn Vermeersch

In samenwerking met

natuurpunt
Studie

Jullie hebben er even op moeten wachten, maar samen met de start van het nieuwe broedvogel-seizoen is hier ook weer een nieuw nummer van Vogelnieuws. Dit nummer wordt grotendeels gevuld door de nieuwste ABV-cijfers en een ruime bijdrage over onze enige echte zeemeeuw, de grote mantelmeeuw.

In 2019 staat er nog heel wat rapportage-werk op het programma en je kan dit nummer dan ook zien als een aanloop naar meer. Dankzij de Europese Vogelrichtlijn kunnen heel wat belangrijke natuurgebieden in ons land genieten van een Europese beschermingsstatus. Daar staat uiteraard ook wat tegenover en zo wordt bv. van alle lidstaten gevraagd om in een 6-jaarlijkse cyclus grondig te rapporteren over het wel en wee van al onze broedvogels én overwinterende watervogels. Die rapportage zal afgewerkt worden in juni '19 en al het verwerkte cijfermateriaal zal vervolgens aangewend worden als input voor een uitgebreid broedvogelrapport dat jullie tegen het einde van dit jaar mogen verwachten. En er is meer....de digitalisering neemt nog steeds grote stappen voorwaarts en uiteraard gaan ook INBO en Natuurpunt Studie daarin mee. Met de gewaardeerde hulp van de collega's van Sovon zullen in de loop van dit jaar enkele nieuwe mogelijkheden ter beschikking worden gesteld aan de regionale coördinatoren (RECO's) van de broedvogeltellingen. Het zal o.a. mogelijk worden om in één oogopslag per regio alle Avimap-data en aanvullende data uit waarnemingen.be te bekijken. Voor een coördinator zal dit ongetwijfeld uitgroeien tot een onmisbaar instrument bij het samenstellen van zo correct en volledig mogelijke cijfers in zijn/haar regio. De nieuwe tool is klaar en wordt momenteel volop uitgetest.

Tijdens het schrijven van dit editoriaal steekt er weer een forse stormwind op, maar er is beterschap in zicht voor de vele tellers die maar al te graag aan hun ABV-hokjes en/of Avimap-telgebieden willen beginnen. We wensen jullie in ieder geval een interessant telseizoen toe met wellicht enkele leuke verrassingen!

Turkse Tortel – Glenn Vermeersch

Zeevogel uit het sop gelicht: grote mantelmeeuw

Nicolas Vanermen, Wouter Courtens, Marc Van de walle, Hilbran Verstraete & Eric W.M. Stienen

Grote mantelmeeuw in juveniel kleed (23/11/2018) – Nicolas Vanermen

De ‘zeemeeuw’, het is een vrij rekbaar begrip. Maar als puntje bij paaltje komt, is er maar één echte kandidaat: de grote mantelmeeuw, of de *Larus marinus*. Het is onze enige grote *Larus*-meeuw die zich slechts bij uitzondering in het binnenland laat zien. Met zijn gitzwarte mantel, priemende blik en joekel van een snavel is het niet de meest aibare, maar wel een bijzonder karakteristieke en fraaie soort.

Internationale context

Grote mantelmeeuwen broeden hoofdzakelijk op rotskusten in de Noord-Atlantische regio. Het areaal strekt zich aan onze zijde van de Atlantische Oceaan uit van Bretagne tot in Spitsbergen. In oktober-november zakken noordelijke broedvogels af tot de kus-

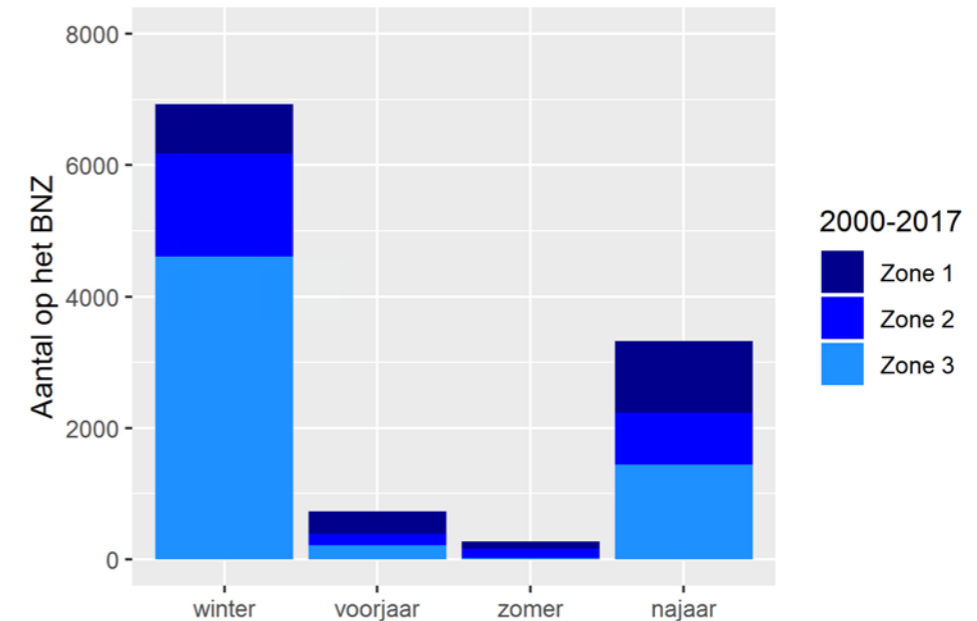
ten van West-Europa, zuidelijk tot in Portugal, om te overwinteren. De volledige Europese populatie bedraagt naar schatting 118.000 tot 133.000 broedparen ([Birdlife International, 2018](#)) en kende vooral tussen 1930 en 1975 een opvallende aantalstoename en uitbreiding van het verspreidingsgebied. De laatste decennia nemen de aantallen echter weer af met een geschatte 24 % over de laatste 3 generaties heen. Gezien haar wijde verspreidingsgebied en grote populatie staat de soort desalniettemin geboekstaafd als niet bedreigd ('least concern'). Sinds 1993 broeden grote mantelmeeuwen ook in Nederland, veelal op stenige oeververdediging, met in de periode 2013-2015 naar schatting 60-70 paren per jaar (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2018).

Voorkomen en status in België

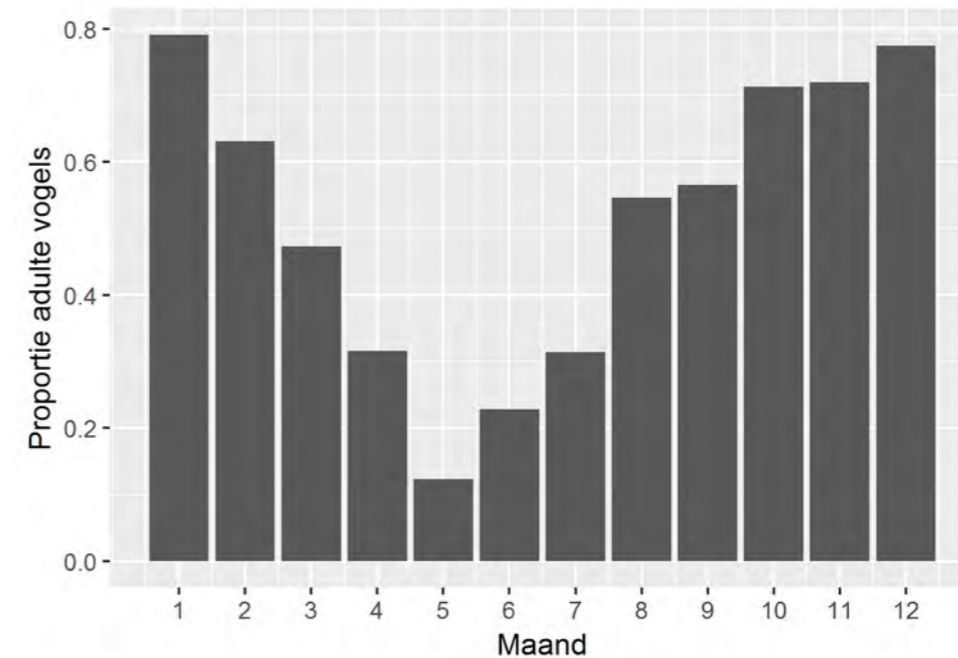
Grote mantelmeeuwen komen jaarrond in België voor, maar kwamen er met uitzondering van een solitair vrouwtje in Zeebrugge in 2004 nooit tot broeden. Het is bij ons in de eerste plaats een overwinteraar, met kleine aantallen (hoofdzakelijk onvolwassen) overzomerende vogels. Tijdens integrale strandtellingen langs de Belgische kust in het winterhalfjaar 2008-2009 werden maximaal 1532 vogels geteld. Ook in de jaren '90 van de vorige eeuw lagen de maxima op Vlaamse stranden tussen 1000 en 2000 vogels (eigen data INBO). Op basis van onze tellingen op zee in de periode 2000-2017 schatten we dat de overwinterende populatie in het Belgisch deel van de Noordzee (BNZ) gemiddeld een kleine 7000 vogels bedraagt, terwijl dat er in de zomer slechts een paar honderd zijn (Figuur 1). Tegelijk varieert het percentage adulte vogels tussen ruim 10% in mei en ongeveer 80 % in putje winter (Figuur 2).

De aantallen in Figuur 1 werden bekomen door een hele reeks uitmiddelingen per afstandszone (zone 1: 0-10 nautische mijl / zone 2: 10-20 nautische mijl / zone 3: >20 nautische mijl): eerst per maand en per jaar, vervolgens per maand en tenslotte per seizoen. De resulterende 12 gemiddeldes (3 zones x 4 seizoenen) werden uiteindelijk vermenigvuldigd met de respectievelijke oppervlaktes van de zones. Zo wordt vermeden dat jaren, maanden of zones met een hogere telinspanning zwaarder doorwegen in het eindresultaat.

Concentraties van 400 vogels of meer zijn eerder uitzonderlijk en werden op zee slechts 11 keer waargenomen, met als maximum 1123 vogels tijdens één tienminutentelling op 23 januari 2006. De winterhalfjaren van 2002-2003, 2005-2006 & 2006-2007 waren absolute topjaren voor grote mantelmeeuw met in de meer offshore gelegen gebieden

Figuur 1. Seizoenaal aantalsverloop van de grote mantelmeeuw in het BNZ in de periode 2000-2017 (zone 1: 0-10 nautische mijl / zone 2: 10-20 nautische mijl / zone 3: >20 nautische mijl).

Figuur 2. Seizoenaal variatie in het aandeel adulte grote mantelmeeuwen in het BNZ in de periode 2000-2017.

gemiddelde dichtheden van meer dan 5 vogels per km², tot maximaal 14 vogels per km². Sinds 2007 liggen de getelde aantallen over het algemeen een stuk lager en de lange-termijn trend over de periode 2001-2017 is daarom negatief, zowel dichtbij als ver uit de kust (Figuur 3).

Verspreiding van grote mantelmeeuw in het BNZ

De verspreiding in het BNZ is opvallend homogeen (Figuur 4), zonder uitgesproken concentratiegebieden of sterke relatie tussen dichtheid en afstand tot de kust. Nochtans werd het merendeel van de vogels ver uit de kust waargenomen (>20 nautische mijl, zie Figuur 1), weliswaar deels als gevolg van de extreem hoge dichtheden die daar in 2006 werden gezien. Belangrijk om te weten is dat dit verspreidingspatroon het geaggregeerde resultaat is van 17 jaar zeevogeltellingen. Op kortere tijdschalen wordt de verspreiding van grote mantelmeeuwen ongetwijfeld sterk bepaald door visserij-activiteit. Zo was bijna 40 % van alle waargenomen grote mantelmeeuwen op zee geassocieerd met vissersboten. Dit is weinig verrassend meestal ook in combinatie met andere vogelsoorten die graag bij vissersboten aansluiten, in de eerste plaats kleine mantel- en zilverbreeuwen, maar ook storm, kok- en drieteenmeeuwen, jan-van-genten en noordse stormvogels zijn heel vaak betrokken.

Daarnaast vertoeven grote mantelmeeuwen graag in het windpark op de Thorntonbank, waar ze 's winters stevast met tientallen rustend worden waargenomen op de funderingen van de turbines. Per telling beschouwd springt het windpark er daarom vaak als concentratiegebied uit (Figuur 5). Tijdens 26 surveys in de periode 2014-2018 werden zo 1065 grote mantelmeeuwen geteld in associatie met de windturbines op de Thorntonbank. Dit is heel wat meer dan 65 vogels die over een vergelijkbare tijdspanne (2011-2015) gezien werden op de funderingen van de windmolens op de Blighbank. De molens op deze laatste zandbank zijn gebouwd op 'monopile' funderingen die veel minder rustgelegenheid bieden dan de jacket funderingen op de Thorntonbank (Foto 1). De meeuwen worden voornamelijk rustend waargenomen op de hogere delen van de turbinefunderingen, hoewel ze zich rond laagwater soms ook te goed doen aan mossels die op het laag intertidaal van de funderingen groeien. Op de buitenste turbines worden opvallend meer meeuwen aangetroffen dan op de binnenste turbines (Vanermen et al. 2017), waardoor het aantrekkings-effect zich vooral beperkt tot de randen van het windpark. Het lijkt er sterk op dat de meeuwen het windpark in de eerste plaats beschouwen als offshore uitvalsbasis, meer dan als een aantrekkelijk foerageergebied op zich.

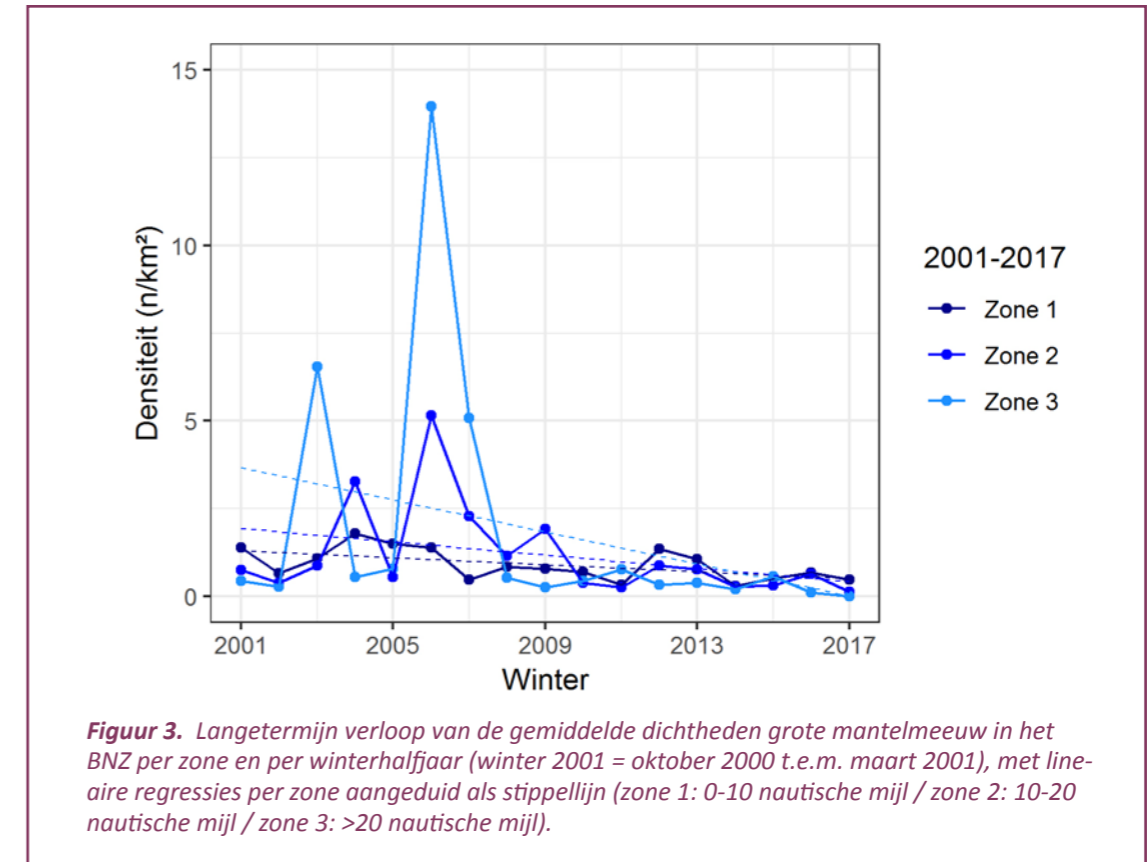
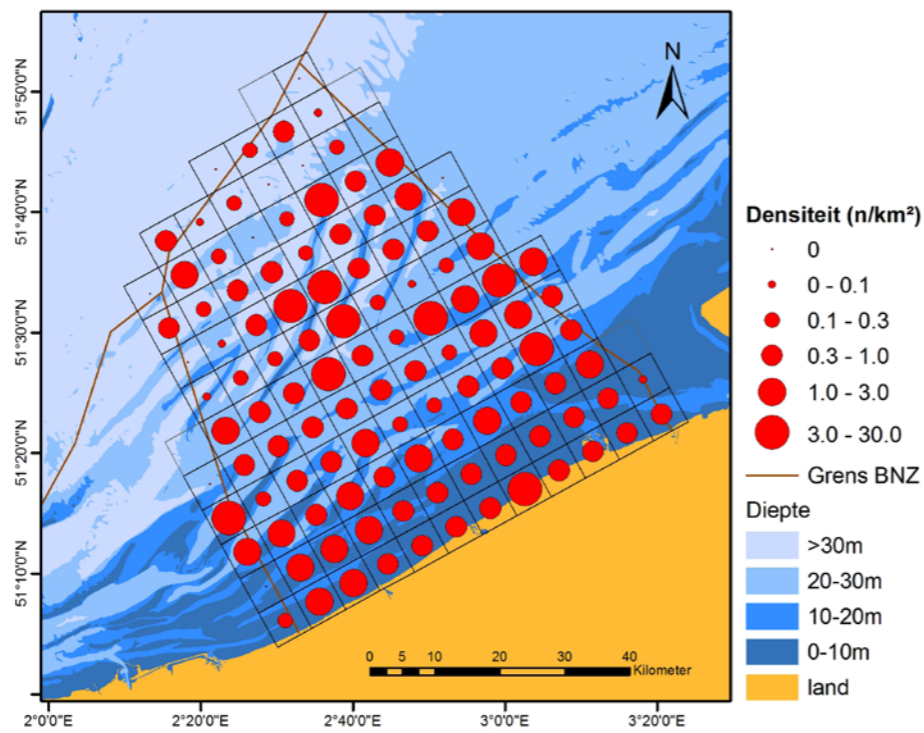

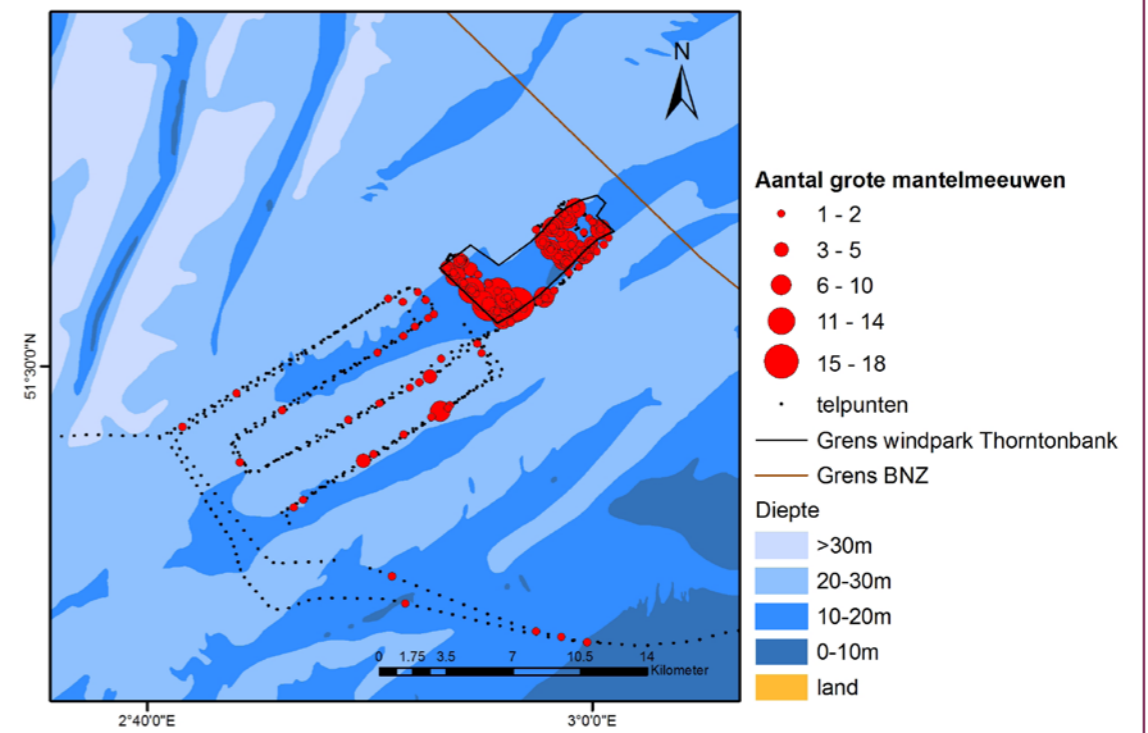
Foto 1. Grote mantelmeeuwen rustend op de 'jacket'-fundering van turbine B1 op de Thorntonbank (12/09/2018) – Nicolas Vanermen

Foto 2. Adulte grote mantelmeeuw (27/11/2018) – Nicolas Vanermen

Figuur 4. Verspreiding van de grote mantelmeeuw in het BNZ aan de hand van de waargenomen dichtheden in 6x6 km gridcellen (Σ aantal in transect / Σ km² geteld) in de periode oktober 2000 tot maart 2017.

Figuur 5. Aantal waargenomen grote mantelmeeuwen per tweeminutentelling tijdens 3 surveys in september, oktober en november 2018.

Associaties en gedrag

Grote mantelmeeuwen zijn echte opportunisten, getuige het hoge percentage vogels (40 %) dat geassocieerd is met vissersboten. Behalve met vissersvaartuigen associëren grote mantels ook regelmatig met andere schepen en de eigen onderzoeksboot (zie Foto 3), al gaat dit om veel kleinere aantallen (4 % van de waargenomen individuen). Wat betreft foerageergedrag is het oppikken van kleine voedselpartikels op het wateroppervlak het vaakst gescoorde gedrag in onze dataset (0.21 % van de waargenomen individuen), gevolgd door het eten van rondrijvend aas (0.15 %). Zo ontdekten tellers aan boord van de Zeeleeuw op 14 december 2004 vanaf grote afstand een dode dwergvinvis omdat er 2 adulte grote mantelmeeuwen bovenop zaten! Daarnaast proberen grote mantelmeeuwen regelmatig vis te stelen van andere zeevogels (0.12 %), meestal van een andere meeuw, maar ook jan-van-genten worden soms belaagd. Daarentegen werd de soort slechts 11 keer actief duikend naar vis gezien. Eén keer werd gezien hoe een grote mantelmeeuw een zanglijster op trek in zee dwong, waarna de lijster op miraculeuze wijze nog wist te ontsnappen.

Grote mantelmeeuwen worden ook soms samen gezien met alkachtigen. In een eerdere bijdrage (Vogelnieuws 27, Vanermen et al. 2016) werd reeds besproken hoe alkachtigen door hun duikgedrag vis richting het wateroppervlak jagen, waardoor prooien beschikbaar worden voor minder diep duikende soorten. Actief vissende alkachtigen trekken daarom andere zeevogels aan, hetgeen in sommige situaties kan culmineren tot een zogenaamde feeding frenzy, vrij te vertalen als schranswaanzin. Grote meeuwen treden hierbij vaak op als spelbrekers (Camphuysen & Webb, 1999), waarbij hun dominante aanwezigheid de beschikbaarheid van vis weer terugdringt en de waanzin snel doet afbrokkelen tot een rustig dobberend saamenzijn.

Dankwoord

We bedanken VLIZ, KBIN, DAB Vloot en BELSPO voor de vele uren scheepstijd op de onderzoeksschepen Zeeleeuw, Simon Stevin en Belgica, en alle bemanningsleden voor de samenwerking. Daarnaast bedanken we alle vrijwilligers (in het bijzonder Walter Wackernier) voor hun welkome hulp tijdens het tellen van zeevogels.

Referenties

- Birdlife International (2018). Great Black-backed Gull *Larus marinus*. Online beschikbaar: <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/great-black-backed-gull-larus-marinus>
- Camphuysen, C.J. & Webb, A. (1999). Multi-species feeding associations in North Sea seabirds: jointly exploiting a patchy environment. *Ardea* 87(2): 177-198.
- Sovon Vogelonderzoek Nederland (2018). Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering. Utrecht/Antwerpen: Kosmos Uitgevers.
- Vanermen, N., Courtens, W., Van de walle, M., Verstraete, H. & Stienen, E.W.M. (2016). Zeevogels uit het sop gelicht: zeekoet en alk. *Vogelnieuws* 27: 18-23.
- Vanermen, N., Courtens, W., Van de walle, M., Verstraete, H. & Stienen, E.W.M. (2017). Seabird monitoring at the Thorntonbank offshore wind farm - Updated seabird displacement results & an explorative assessment of large gull behavior inside the wind farm area. *Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2017 (31)*. Brussel: Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.

Foto 3. Grote mantelmeeuw in eerste winter kleed aan boord van de onderzoeksboot (12/01/2012) – Hilbran Verstraete

Algemene Broedvogels Vlaanderen (ABV); nieuwe cijfers na 4 afgewerkte telcycli (2007-'18)

Glenn Vermeersch, Koen Devos, Thierry Onkelinx — Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel

Simon Feys — Natuurpunt Studie, Mechelen

Jonge Kievit - Glenn Vermeersch

Het ABV-project is een doorlopend monitorings-project dat beoogt voor een zo groot mogelijk aantal algemene broedvogelsoorten in Vlaanderen wetenschappelijk onderbouwde populatietrends op te leveren. Om dit alles tot een goed einde te brengen werkt initiatiefnemer INBO erg nauw samen met Natuurpunt Studie dat instaat voor de coördinatie van het noodzakelijke terreinwerk. In 2018 liep de 4e telcyclus van dit project ten einde. We kunnen nu reeds terugblikken op 12 jaar cijfermateriaal, tijd dus voor een update van de gerapporteerde trends!

Telinspanning

In 2018 werden opnieuw bijna 200 ABV-hokken geteld en ingevoerd via meetnetten. Het derde cyclus-jaar is traditioneel een jaar waarin wat minder hokken geteld worden. Dat vindt zijn oorsprong in de start van het project in 2007. Alle tellers begonnen toen bijzonder enthousiast aan het veldwerk wat resulteerde in een 'overgewicht' aan getelde hokken in de eerste 2 cyclus-jaren. In de loop der jaren is dat onevenwicht wel

enigszins hersteld doordat nieuwe tellers zich aangemeld hebben en veel telhokken ondertussen andere tellers hebben gekregen. Het verschuiven tussen telcycli of het meermaals tellen van hetzelfde hok binnen één cyclus is overigens geen groot probleem en in de analyses achteraf kan hier mee rekening worden gehouden. Toch stellen we vast dat de deelname aan het project na die 1e cyclus (2007-2009) gemiddeld wat is afgenomen. Hoewel de afname sinds 2016 gestopt lijkt, moet het toch onze ambitie blijven om te trachten 300 telhokken per jaar af te werken. Immers, hoe meer hokken jaarlijks geteld worden, hoe groter het aantal broedvogelsoorten waarover we betrouwbare cijfers kunnen berekenen. We willen bij deze dan ook een oproep doen aan alle Vogelwerkgroepen in Vlaanderen om bij de start van weer een nieuwe cyclus in 2019 extra aandacht te besteden aan dit waardevolle telwerk en te proberen vacante hokken op te nemen in de planning. Maak je nog geen deel uit van een vogelwerkgroep? Op www.meetnetten.be zie je in één oogopslag waar nog een telhok is dat op zoek is naar een enthousiaste teller.

Resultaten

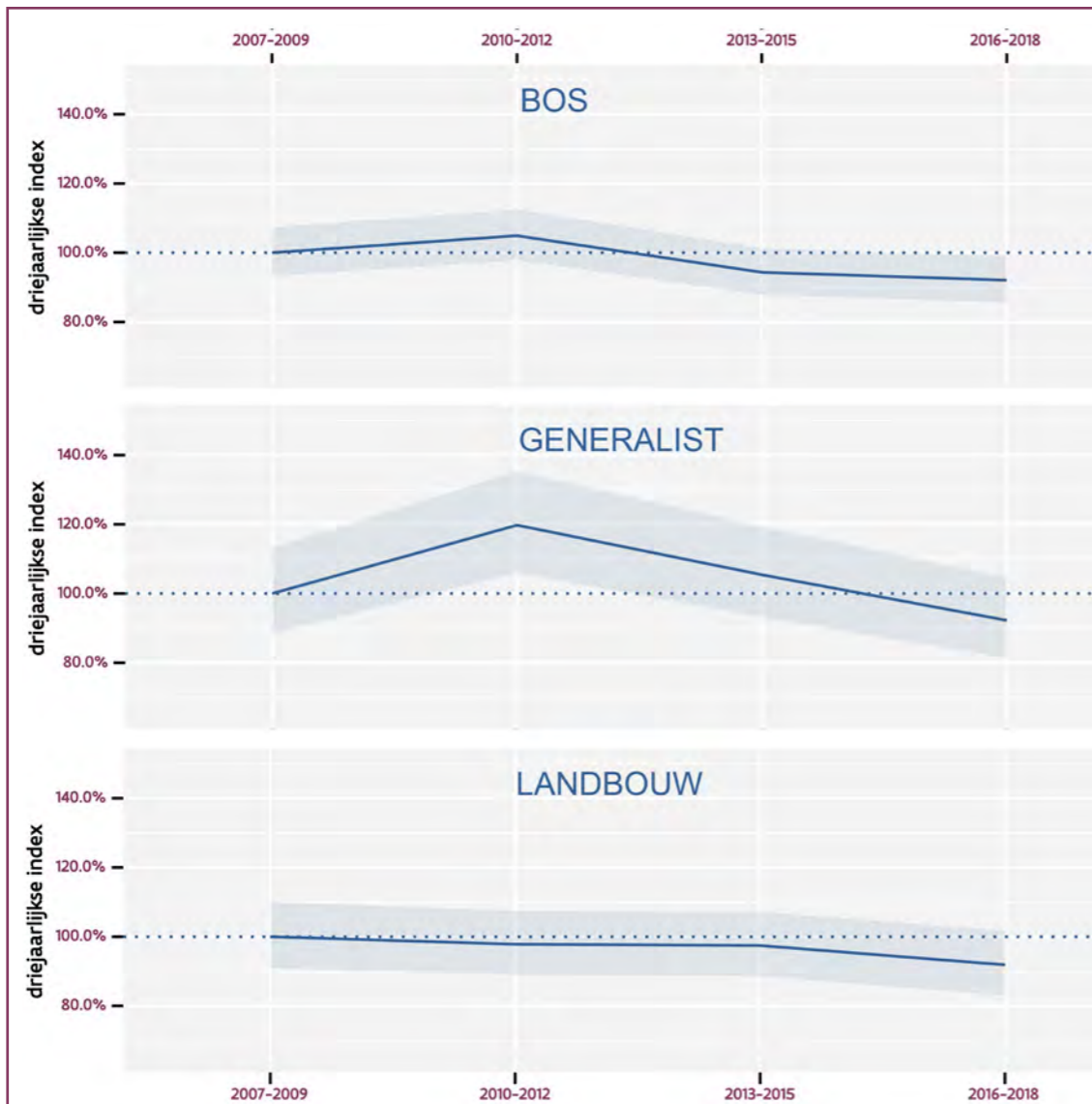
In Tabel 1 vind je een overzicht van alle berekende trends (2007-2018). Dit betreft momenteel 70 soorten waarvoor voldoende data beschikbaar zijn om een betrouwbare trend te berekenen. Van andere soorten bleek het aantal telhokken met hun aanwezigheid helaas (net) te laag om een goede trend op te baseren. Vaak betreft het soorten waarvan we weten dat ze (al dan niet fors) afnemen, zoals bv. grauwe vliegenvanger, zomertortel en matkop. Dit zijn m.a.w. soorten die niet langer voldoende algemeen zijn om met behulp van ABV een betrouwbare trend op te baseren. Omgekeerd verschijnen er ook nieuwe soorten in de lijst doordat de datareeks langer wordt of doordat schaarse soorten toenemen. Voorbeelden zijn soorten als bonte vliegenvanger (lichte toename) en havik (lichte afname).

Tabel 1 rechts: Berekende trends van (vrij) algemene broedvogels in Vlaanderen op basis van het ABV-project (periode 2007-2018).

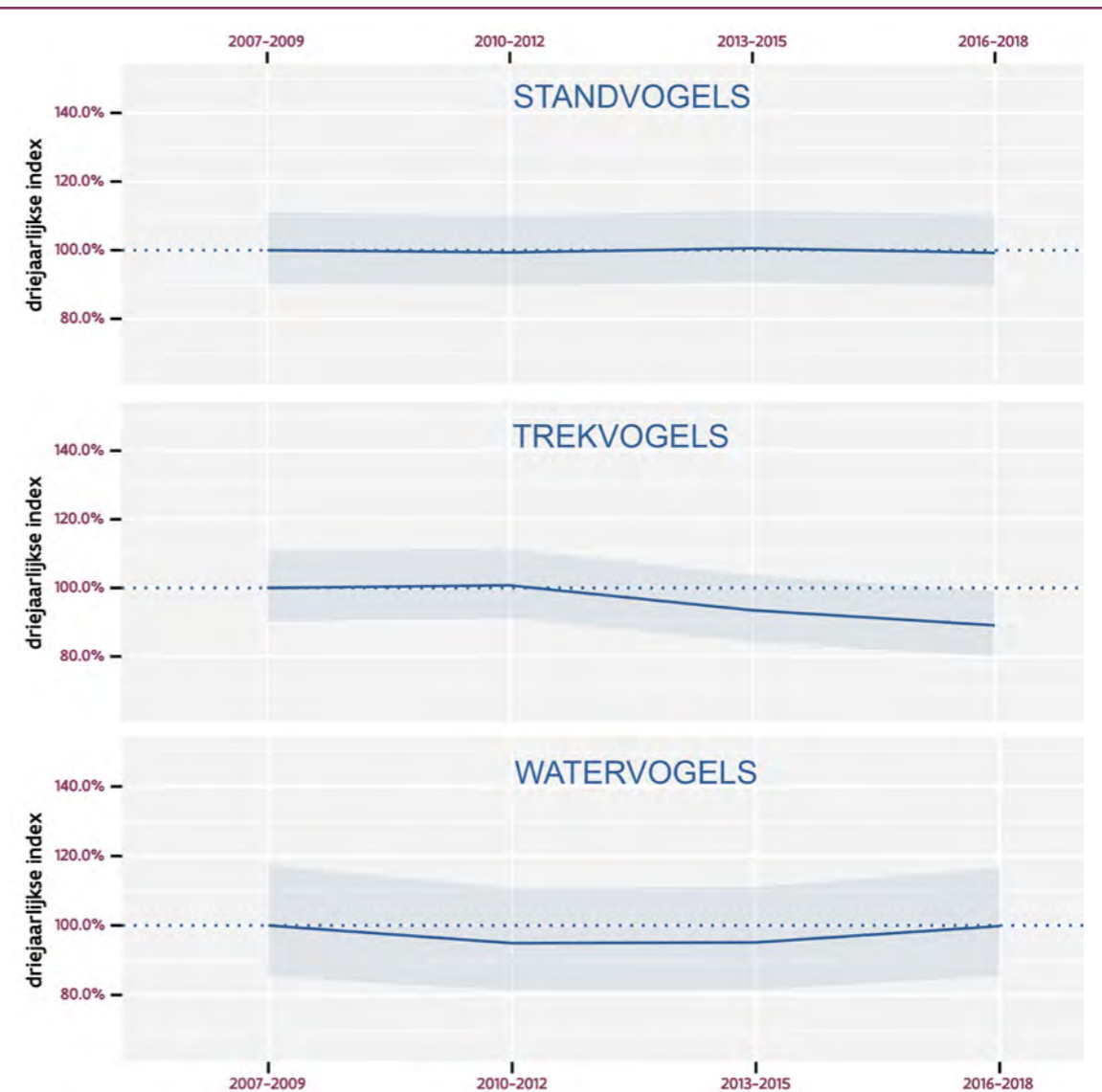
- ↑ ↑ Een sterke toename (= een significante toename van > 5% per jaar)
- ↑ Een matige toename (= een significante toename van < 5% per jaar)
- ↔ Een stabiele trend (= een niet significante aantalsverandering die kleiner is dan 5% per jaar)
- ↓ Een matige afname (= een significante afname van < 5% per jaar)
- ↓ ↓ Een sterke afname (= een significante afname van > 5% per jaar)

Blauwborst	↑
Boerenzwaluw	↔
Bonte Vliegenvanger	↑
Boomklever	↑
Boomkruiper	↔
Boomleeuwerik	↑
Boompieper	↑
Buizerd	↑
Canadese Gans	↔
Ekster	↔
Fazant	↓
Fitis	↓
Gaai	↓
Geelgors	↑
Gekraagde Roodstaart	↑
Gele Kwikstaart	↓
Gierzwaluw	↔
Goudhaantje	↓
Grasmus	↑
Graspieper	↓
Groene Specht	↔
Groenling	↔
Grote Bonte Specht	↑
Grote Lijster	↓
Grutto	↓
Halsbandparkiet	↑ ↑
Havik	↓
Heggenmus	↓
Holenduif	↓
Houtduif	↑
Huismus	↓
Kauw	↑ ↑
Kievit	↓ ↓
Kleine Karekiet	↓
Kneu	↔

Koekoek	↓
Koolmees	↓
Kuifmees	↓
Meerkoet	↑
Merel	↓
Nijlgans	↑
Patrijs	↓ ↓
Pimpelmees	↑
Putter	↑ ↑
Rietgors	↓
Rietzanger	↑
Ringmus	↓
Roodborst	↑
Roodborsttapuit	↑
Scholekster	↔
Sperwer	↑
Spreeuw	↓
Sprinkhaanzanger	↓ ↓
Staartmees	↓
Tjiftjaf	↑
Torenavalk	↔
Tuinfluitier	↓
Turkse Tortel	↓
Veldleeuwerik	↓
Vink	↑
Waterhoen	↓
Wielewaal	↓
Wilde Eend	↓
Winterkoning	↔
Witte Kwikstaart	↔
Zanglijster	↓
Zwarte Kraai	↑
Zwarte Mees	↓ ↓
Zwarte Roodstaart	↓
Zwartkop	↑

Figuur 1. Samengestelde trends van algemene broedvogels gebonden aan bossen, landbouwgebieden en diverse leefgebieden (generalisten).

Figuur 2. Samengestelde trends van algemene broedvogels: standvogels, trekvogels (sub-Sahara migratie) en watervogels (in deze groep zowel stand- als trekvogels).

Een aantal conclusies tekenen zich al meteen af: aan landbouw gebonden soorten incasseren nog steeds rake klappen terwijl het beeld bij de bosvogels en generalisten meer wisselend is. Toch gaan ook die twee laatste groepen gemiddeld genomen achteruit en dat is nieuw in vergelijking met de ABV-rapportage tot en met de tweede telcyclus (2010-2012) (Figuur 1). Dergelijke gegroepeerde trends zijn belangrijk in het kader van Europese rapportages, maar verdoezelen een beetje de vaak tegengestelde trends binnen één groep. In het geval van de bosvogels zijn er bv. grote tegenstellingen in trends van bv. boomklever en grote bonte specht (toename) t.o.v. soorten als zwarte mees, kuifmees en holenduif (afname). Ook de doorzettende afname van staart-

mees is opmerkelijk en sluit naadloos aan bij de gerapporteerde cijfers in Nederland (www.vogelatlas.nl). In Figuur 2 worden de soorten anders opgesplitst en verdeeld onder standvogels, langeafstands-trekkers (sub-Sahara migranten) en watervogels. Daaruit komt duidelijk naar voren dat vooral de trekvogels gemiddeld flink afnemen, vooral sinds de start van de 3e telcyclus (2013).

In tijden waarin grote Europese symboolsoorten als o.a. wolf, bever, otter, visarend, zeearend en kraanvogel aan een internationale opmars bezig zijn, ontstaat mogelijk de idee dat het gemiddeld genomen de goede kant opgaat met onze natuur. Cijfers van

langlopende monitoringprojecten zijn dan van onschatbare waarde om een en ander te nuanceren. Hoewel het duidelijk is dat vele soorten in staat blijken zich verrassend goed aan te passen aan de veranderende omstandigheden en toegenomen menselijke invloed wijzen onze ABV-cijfers op de steeds urgentere situatie in de landbouwgebieden en de aanhoudend moeilijke omstandigheden (jacht, habitatverlies, klimaatverandering) voor vele van onze trekvogelsoorten.

2019: een rapportage-jaar

In januari verscheen reeds een stevige ABV-turf van ruim 400 pagina's. Dit is een intern INBO-rapport waarop o.a. deze samenvatting in Vogelnieuws gebaseerd is. In 2019 worden echter nog heel wat rapporten verwacht die grotendeels gebaseerd zullen zijn op jullie tel-inspanningen. In de loop van de lente zal door INBO gerapporteerd worden in het kader van de Europese Vogelrichtlijn. Dat houdt in dat we van alle soorten broedvogels én overwinteraars in Vlaanderen zowel de korte als de lange termijntrends zullen berekenen en dat we voor al die soorten ook trachten aan te geven of hun verspreidingsgebied binnen Vlaanderen is uitgebreid, stabiel gebleven of afgenomen. Hiervoor is jullie telwerk van onschatbare waarde. Finaal worden die cijfers samengevoegd met de Waalse data zodat we in de loop van dit jaar ook een update op Belgisch niveau kunnen publiceren. Dit Europese rapport is een eerder technisch rapport en hoewel het erg waardevol is, zal het minder vlot leesbaar zijn voor de gemiddelde vogelkijker. Daarom zullen al die gerapporteerde cijfers ook in een Vlaams broedvogelrapport worden aangewend én voorzien van extra duiding en regionale informatie. Dit rapport mogen jullie tegen het einde van dit jaar verwachten. In tussentijd zal er af en toe ook al over bericht worden op sociale media zoals bv. de INBO-Vogelnieuws Facebookpagina. Indien je dat nog niet zou gedaan hebben, geef die pagina even een like en je blijft meteen op de hoogte van de ontwikkelingen. Ten slotte vermelden we nog dat sinds de Belgische Vogeldag (19/01) een vernieuwde handleiding voor het ABV-project beschikbaar is bij Natuurpunt Studie (contact Simon Feys). In de loop van de lente zal tevens nog een vernieuwde handleiding volgen voor het project Bijzondere Broedvogels Vlaanderen (BBV).

Voor informatie en medewerking aan het project:

Contacteer simon.feys@natuurpunt.be

*Boven: Zwartkop — Glenn Vermeersch
Onder links: Roodborst — Glenn Vermeersch
Onder rechts: Roodborsttapuit — Glenn Vermeersch*

Dankwoord

Zoals steeds willen we alle medewerkers hartelijk danken voor hun lang volgehouden inspanningen: tellen loont en biedt ons waardevolle inzichten en cijfers. Dat zal het komende jaar nog herhaaldelijk blijken. Hopelijk blijven jullie ook in de toekomst nog met veel plezier meewerken en komen er zelfs nog wat nieuwe gezichten bij: op naar de 300 getelde hokjes per jaar!

Kjell Janssens

Bruine kiekendieven met kleurmerken

Oproep tot medewerking
Iedere waarneming telt !

Wij nodigen iedereen uit om ook dit jaar weer goed te letten op bruine kiekendieven met kleurmerken (wingtags).

Zijn de vogels trouw aan hun broedgebied, hun geboorteplaats en het habitat (riet of graan), en is er uitwisseling tussen broedgebieden?

Dit project startte in 2011 en loopt nog door. Het is een samenwerking van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (B) met Werkgroep Roofvogels Zeeland (Henk Castelijns), Natuurwerkgroep De Kerkuil (Kris Degraeve), Groupe ornithologique et naturaliste Nord-Pas de Calais (Christian Boutrouille), de Belgische en Nederlandse Ringdiensten en het Centre d'Etudes Biologiques te Chizé (F). Ons studiegebied is Vlaanderen, Zeeland en Noord-Frankrijk.

Het project steunt op de medewerking van talrijke vrijwillige veldwaarnemers.

Enkele resultaten voor de periode 2011-2018

HOEVEEL NESTEN EN JONGEN?

- In 334 nesten werd gekleurmerkt
- 934 nestjongen gekleurmerkt
- Bij elk jong werd geslacht bepaald
- Vleugellengte meten geeft leeftijd
- Gewicht meten geeft conditie
- Borstpluimpjes dienen voor genetica

Glenn Vermeersch

HOEVEEL TERUGMELDINGEN EN WAAR ?

- 1101 gedetermineerde terugmeldingen
- 82 onvolledig afgelezen terugmeldingen
- 271 verschillende vogels
- Terugmeldingen zijn er vooral in het studiegebied
- Buiten Zeeland ook elders in Nederland
- In Europa: in UK, Ierland, Frankrijk, Duitsland en Spanje
- In Afrika 4 vogels: in Senegal en Sierra Leone

Hoe kun je meewerken aan het project ?

Noteer vleugelzijde (rechts, links), kleur van merken, beschrijf de code (bv horizontale streep, X, 0...) en de kleur van die code (wit of zwart). Noteer plaats, datum, bij voorkeur geslacht en leeftijd (jong/adult).

Probeer zoveel mogelijk foto's te maken! Zelfs als de foto niet volledig scherp is of slechts van één vleugel kunnen we er altijd nog wat mee doen. Meestal kunnen we hiermee de vogel determineren.

HOE VER GAAN JONGEN BROEDEN VAN HUN GEBOORTEPLAATS ?

- Van 63 vogels (33 man en 30 vrouw) hebben we gegevens
- Afstanden gaan van nauwelijks 2 km tot 206 km
- Vrouwtjes gaan verder dan mannetjes
- In beide geslachten worden zowel lange als korte afstanden afgelegd
- Binnen de leeftijdsklassen zijn er korte & lange afstanden
- De dispersie verloopt in verschillende windrichtingen

Stuur je waarnemingen of foto's van gekleurmerkte vogels op naar :

coördinator Anny Anselin via annanselin@gmail.com,

of je regiocoördinator,

of zet ze op waarnemingen.be of waarneming.nl.

Hartelijk dank voor de -blijvende- medewerking !!!

Meer info over kleurmerken:

<http://www.natuurwerkgroepdekerkuil.be/index.php/projecten/bruine-kiekendief/wingtagproject>

<https://www.roofvogelszeeland.nl>

Bekijk onze Facebookpagina:

<https://www.facebook.com/Bruine-Kiekendief-293265680827006>

Vogelnieuws is de ornithologische nieuwsbrief van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). Het INBO is een wetenschappelijk instelling van de Vlaamse Gemeenschap, opgestart op 01/04/06 als fusie van het Instituut voor Natuurbehoud (IN) en het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer (IBW).

Vogelnieuws wil alle vrijwillige medewerkers en geïnteresseerden regelmatig informeren over lopende ornithologische projecten op het INBO.

Verantwoordelijk uitgever:

Prof. Dr. Maurice Hoffmann, administrateur-generaal
Instituut voor Natuur en Bosonderzoek (INBO)

Redactie:

Glenn Vermeersch

Werkten mee aan dit nummer:

Anny Anselin, Wouter Courtens, Koen Devos, Simon Feys, Thierry Onkelinx, Marc Van de walle, Nicolas Vanermen, Glenn Vermeersch, Hilbran Verstraete , Eric Stienen

Vormgeving:

Nicole De Groof

Algemene informatie

Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO)
Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88 bus 73, 1000 Brussel.

Tel. 02/430.26.37

info@inbo.be

www.inbo.be

Kievit - Glenn Vermeersch